

ERDŐVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI ÉS KÖZGAZDASÁGI, IPARI HETILAP

Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 Kor., félévre 4 Kor., negyedre 2 Kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések díjszabás szerint.
Nyilvtér sora 50 fillér.

Főszerkesztő: **Dr. Ferenczy Géza.**

Felelős szerkesztő:
Hoffmann Géza.

Főmunkatárs:

Dr. Debreczy Béla.

Kiadó-hivatal:

Nagy József könyvnyomdája Baróton. Előfizetési és hirdeté-
díjak Nagy József könyvnyomdája a szerelmi részt il-
lető közlemények: Hoffmann Géza f. szerkesztő Köpecz
címre küldendők.

A legújabb kivándorlás és a székely ipar segítése ma.

I.

Ismét nagyon sok székely magyart ringatnak az ocean járó hajók — utban Amerika felé.

Ujra egész rajok indultak csaknem minden községünkben. Ötven-hatvan főből álló csoportok.

Tehát ismét nagyot apadt az itthoni munkaerő és erősebb lett a csábító példa a tétovázókra, a hazai röghöz még ragaszkodókra.

A mult esztendei visszavándorlás, amelyet oly nagy garral kürtöltetett a kormány, bizonyosan a most újból megindult kivándorlással már alaposan legyüretett a negatív számoszlopon.

Oriási károsodása ez a nemzeti alapoknak. Es bár ezt a folytonos vérvesztést momentán ha észre sem vesszük, de a kórfolyamat során feltétlenül eljuttunk majd oda, hogy e betegség benujtá teszi országunkat a nemzetek nagy világversenyében való hathatós, eredményes munkánk kifejtésében.

A tüdővészben szenvedő sem rokad össze egy nap alatt, de kérelhetlen folytonossággal veszíti erejét, veszíti életképességét pillanatról pillanatra.

S bár ma még amerikai pénzekről beszélünk és a föld vásárlási kedv is nagyon intenzív forgalmat létesített, bár a kis birtok ára, a kis parcellák értéke helyenként megötszöröződött az öt év előtti árakhoz képest és valamelyes módosodás is mutatkozott s a teher tételek is apadtak volna: de mindez még sem egyéb, mint a lázbeteg piros rózsáinak kiülése. Nagyon tévedne az, aki a halvány arcon mutatkozó kerek piroságot az élet színének tartaná és ennek örvendezni kezdene; az őszi tájkép piros sárga színvegyülete sem a vegetáció gazdagodásának a jele: úgy itt, mint a lázbetegnél a pirosság nem az élet színe már, de a mindinkább fogyó élet csiráknak egy utolsó összevonása, végső erőfeszítéssel!

Azok az idegenből érkező pénzek sem festik az élet, a fejlődő, a gyarapodó élet pirját országunk arculatjára, az a tünet csak a végső erőfeszítése, összevonása az egyre gyérülő erőknél mert az igazság az, hogy mégis csak fogyunk, apadunk, a munkáskéz egyre kevesebb, ritkább ebben az országban és a sorvasztó betegség egyre nagyobb területeket ejt hatalmába inficiálva a lelkeket teljesen.

Mert mit is ér az idegenből be-

özönlő pénz, ha minden beguruló dollár után száz meg száz kéz kapdos és ha annak a dollárnak csábító suhogására ezer meg ezer derék magyar lélek egy egész világgal különíti el magát az édes haza otthoni meleg körétől? Az a dollár egy ideig ide vándorol, majd utóbb ott talál elhelyezést és annak a dollárnak idegen a magyar föld talaja... vissza-vissza kívánczik az kamatjaival együtt oda, ahonnan érkezett!

Nem lehet eléggé hangoztatni, hogy milyen káros ez az erővesztés, mely a kivándorlás révén éri nemzetünket.

Védekeznek is ellene minden ország, minden állam. Védekeznek ellene világ-hatalmak, amelyeknek lakossága tisztesen, husszorosan mulja felül hazánk lakosságát; mert mindenik réges régen tisztába jött azzal, hogy a legrosszabb üzlet a világon — az ember vásár!

Es ne nézzük csak pusztá munka alanynak a kivándorlót, van ennek sokkal nemesebb, sokkal mélyrehatóbb értéki tétele is — a lelki tartalmában, a szellemi erejében.

Oriási tőkét veszítünk mi ezen a révén. Mennyi tehetség, mekkora nemzeti érzés vonul ki egyel-egyel, melyet pótolni mivel sem lehet!

Az emberi lélek csodálatos összetétele, az emberi kebel hatalmas érzelmi világa sokszorosan felül mulja azt az értéket, amelyet az anyagiakban nyerünk vagy veszítünk.

Különösen súlyos a kivándorlás, ha azokat a sorokat ritkítja meg, amelyek a nemzeti erőt képezik.

A mi kivándorlásunk pusztító betegsége pedig itt hat talán a legjobban; itt, mi közöttünk, a nemzeti védőművek eme legjelentékenyebb területén.

Ha az apagyilkosnak is meg kell kegyelmeznünk, mert oly kevesen vagyunk: mennyivel inkább kellene mindent megtennünk, hogy ezt a nemzeti első rangú erőt, ezt a nagy nemzeti tőkét megtartsuk itt, e sztratégiai fontos-ságú területeken!

Es mit tapasztalunk?

Történt-e valamiféle intézkedés a visszavándorlás óta? Tettek-e valami mélyreható dolgot az ország gondozói, a nemzeti alapok kezelői azóta, amióta a visszavándorlás kedvezőbb fordulattal kecsegtette őket?

Felhasználták-e az időt arra, hogy alkossanak, építsepek, gyógyítsanak és feledésbe hozzák a dollár csábító erejét?

Sietett-e a kormány oda, ahonnan a kivándorlás a legsúlyosabb vérvesztéséget járt? Tanultak-e, okultak-e és megvizsgálták-e a baj igazi okát, a pusztító betegség kórokozó anyagát?

Sajnos mindezen kérdésekre nem-mel kell felelnünk!

A Székelyföld stagnálása, sőt visszaesése nem szűnt meg; az igazi nagy-szabású, alapvető ipari és mezőgazdasági politika a Székelyföldre nem tud felvirradni!

Apró cseprő foltozgatások, szatócs szellemben vezetett segítő actió s néha-néha egy jóindulatról puffogó frázis — ennyi az egész, amit ide nagy kegyesen, egy levél, vagy távirat erejéig, minden munka, fáradság és áldozat nélkül elindítanak.

Papiroson és elméletben nagyon sok jóakarónk van. A kirakatok is fényesek, amelyeket a székelyföldi tevékenységről készítenek, a valóságra azonban a folytonosan emelkedő kivándorlás adja meg a feleletet. Es azok az jutlevelek bizonyos súlyos vádiratok a magyar politikusok nemzetgazdasági tevékenysége ellen.

Amit a miniszteriumok eddig tettek a Székelyföldért, az mindössze annyi, hogy elismerték a bajok orvoslására törekvő társadalmi tényezők kritikájának, ohajának jogosultságát, amikor az „Ipari akció a Székelyföldön” című munkát a kereskedelmi miniszterium kiadta.

Abban a kötetben gyönyörű conceptiókat látunk, szomorú igazságokat bár, de igazságokat hallunk, amelyek a mi lelkünkben eredtek, a mi agyunk tevékenységének szüleményei. Nemzetgazdasági elvek domborodnak ki belőle, amelyekkel a magyar nemzeti politika alakjait fektetnék le.

Ennek a kötetnek adatait még Hegedűs minisztersége idején kezdték gyűjteni s Vörös László ügyvivőse alatt bocsájtották közre, elismerve a mulasztásokat és elismerve a nagyobb szabású kormányzati politika szükségességét.

S azóta egyéb sem történt!

Az adóreformot általánosságban elfogadta a t. Ház s már át is tért a törvényjavaslatok részletes tárgyalására. Az általános vita során kétségen felül kiderült az, hogy a javaslatok, hiába ágáltak ellene — előzetesen is megtárgyalás közben is — a maguk felé hajló kezű szentek, hiába zudultak fel az önös érdekeiket védő kategóriák: az általánosság igényeinek teljes mértékben megfelelnek, alkalmasak a közmegegyezés keltésére és méltók arra, hogy ennek a kormánynak kihatásában legnagyobb jelentőségű és a nemzeti jólét megalapozását célzó intézményei között egyik legelső helyet foglalják el. Az általános vita során sikra szállott pro et contra ennek a kérdésnek minden szakismerettel bíró, vagy a különböző érdekeltég által erre kijelölt embere. A felszólalásokból evidenten tünt ki az, hogy mindaz, amit a javaslatok ellen felhozhatnak, egytől-egyig egyoldalú túlzás és hogy az adóreform törvényjavaslatai mindenütt szem

előtt tartják az arányosság, a méltányosság és az igazság szempontjait. Azok az érvek, a melyekkel Wekerle Sándor miniszterelnök összehozta a felszólalások során elhangzott kifogásokat, mindmégannyi támasza volt egy jól átgondolt, magasabb nézőpontról kiinduló és minden részletében ezzel harmonizáló adópolitika nagyfotosságu és sikerült alkotásának. Kitént az, hogy a miniszterelnök javaslatai az ország anyagi megerősödésének szolgálatában olyan szerepre hivatják, amelyek anélkül, hogy az állam pénzügyi egyensúlyát megbolygatnák, hatalmas fejlesztőjévé tognak válni a poigérok jólétének.

A részletes vita során első gyanánt az a javaslat került napirendre, amely a földadó kataszter kiigazításáról szól. Valószínű, sőt természetes is, hogy az ilyen fontossággal bíró javaslatok tárgyalása részleteiben is huzamosabb időt fog igénybe venni, valószínű az is, hogy az általános vita szónokai a részletek tárgyalása alkalmával is sorra síkra fognak szállani az általuk képviselni vélt, vagy valódi érdekek védelmére. Aki azonban ismeri e javaslatokat, s aki elfogulatlan szemmel és az összesség érdekeinek, valamint magasabb államgazdasági tekinteteket szemponjtából nézi azokat, az előtt kétségtelen, hogy a részleteket is olyan közmelegnyugvást keltő eredménnyel fogja letárgyalni a Ház, mint ahogyan az adóreform általános tárgyalása megtörtént.

Közérdek és adóvégrehajtás.

Az „Erdővidéki Hírlap“ 2. számában megjelent „Mire törekednek a községi és körjegyzők“ c. cikk olvasásához nagy érdeklődéssel fogtam azon meggyőződésben, hogy az ismert szakember véleménye hivatva lesz a községi és körjegyzők jogos és indokolt törekvését előmozdítani. Csalódtam.

Elismerem azt, hogy az adók végrehajtása igen fontos állami érdek.

Elismerem azt is, hogy igen fontos közérdek az adók ki által leendő végrehajtása, de nem abban az értelemben, a milyenben M. taglalja, hanem — úgy vélem — éppen abban van a közérdek, hogy a községi és körjegyzők az adók végrehajtásának kötelezettsége alól felmentessenek.

A jegyző hivatása nemcsak abban áll, hogy íróasztala mellett az irodai munkát végezze, hanem nézetem szerint ennél sokkal fontosabb hivatása az, hogy a község lakosságának érdekeit előmozdítsa, ügyes-bajos dolgaiban segélyre siessen; utmutatója, vezetője legyen és ha ily értelemben teljesíti hivatását, akkor szolgálja a közérdeket.

Hogy pedig valódi hivatását teljesíthesse,

elodázhatlan szükséges az, hogy az adóvégrehajtása alól felmentve legyen.

Mert mindaddig az ideig, míg az adóvégrehajtás és sok más az államot érdeklő teendők elvégzése az év 365 napjából legkevesebb 240 napot leköti, képtelen arra a fizikai idő hiánya miatt, hogy nemes hivatását teljesítse, a legnagyobb lelki erővel és vaseségességgel megáldott jegyző is.

Azon nemes célt óhajtott elérni a körjegyzők és községi jegyzők országos egyesülete is, hogy a lakosság érdekeiben munkálhassanak, midőn emlékiratát benyújtva a kormányhoz, kérve, hogy az állami teendőkhöz tartozó adóvégrehajtás alól a jegyzők mentesnek fel.

Közismert az emlékirat tartalma, valamint indokai is.

Közérdekből nyújtott be, de nem azon önző érdekből, hogy a jegyzők maguktól elhárítsák a munkát, hanem azért, mert a napnapután fokozódó államot érdeklő teendők annyira elfoglalják a jegyzőt, hogy valódi elhivatását képtelen teljesíteni.

Bebizonyult már régen, hogy bármennyire terheltek is az ország jegyzői munkával, panasz nélkül végeztek s jajszo nélkül dolgoztak a lerokadásig, mert hű fiak a hazának.

Ha a jegyzők az adóvégrehajtás teendői alól felmentetnek, megnyernék évenként legkevesebb harminc munkára szentelendő napot, a mely időt a közérdek szolgálatában hasznosabban értékesíthetnek.

Ideje lesz a jegyzőnek a lakosságnak ügyes-bajos dolgai iránt érdeklődni, hol szükséges, segélyre sietni, tanácsával, jóindulatával támogatni, jóakarátával időt vehet magának megmagyarazni s felvilágosítani törvénybe iktatott jogait, szívébe, lelkébe oltja a függetlenségi eszme szentségét.

Lehet e ennél fontosabb közérdek? Fájdalom, mindezen mindennél fontosabb teendők elvégzésére oly igen kevés idő állott rendelkezésre a jegyzőnek, — a mint az alig múlt idő bebizonyította.

Nem érdeklődhettünk a közügyek iránt, nem lelkesíthettük a népet nagy eszmékért, akaratunkat leigázta a megélhetés kérdése és a végzendő munka végtelensége. Időt kell adni a jegyzőknek, hogy nemes hivatásukat teljesíthessék a lakosság érdekében.

Teljességgel nem látom át azt, hogy miben szenved hátrányt a közérdek akkor, ha a jegyző az adóvégrehajtás alól felmentetik.

De azt tudom, hogyha valódi hivatása alól az adóvégrehajtás alól nem vonja, nyerni fog a közérdek.

Abból, hogy nem a jegyző végzi az adóvégrehajtást, egyáltalán semmi hátrány nem származhatik, sőt éppen előny származik, mert

ha a lakosság nem fogja látni a jegyzőben az adóvégrehajtó közeget, nem fogja benne látni vagyoni megfosztóját, bizalommal fordul hozzá ügyes-bajos dolgában, éppen az adófizetés kérdéseiben is, míg ma alig merészeli nyílt szívvel feltárni reményeit, félve, hogy azt il lefoglalja a jegyző.

Bármennyire akarnám is szépitni, de nem vagyok képes az adóvégrehajtást magasztos teendőnek nevezni, végrehajtás — végrehajtásnak marad, ha hozzá a légszéb szavakat mellékeljük is s bármilyen szépen vigasztaljuk is a végrehajtást szenvedőt, azzal nem segítünk, hanem szidalmat, azt nyernhetünk.

Szidalom és bizalom együtt sehogy se fog tiszta jó érzést szülni.

Aztán a fizetésektelen adózón a jegyző nem segíthet, de segít rajta az 1908. évi XLI. t. c. alkalmazása s bárki legyen az adóvégrehajtó, a törvényt tiszteletben kell hogy tartja.

Az adók végrehajtása eddig sem vezetett eredményre az év első nyolc hónapjában s ezután sem fog, csupán az év utolsó négy hónapjában vezet sikerre, már pedig éppen akkor van a jegyző a legnagyobb mérvben túlterhelve mindenféle munkával, melyeknek e helyen felsorolása végtelenül kifarasztaná az olvasót már csak a felolvasásán is.

Az adóhátraleköt feltüntető jegyzőkönyvet ezután is a jegyző készítenék s megmaradna az alkalom a kimélet és melánylat alkalmazására.

Az adóvégrehajtás mikéntjének megoldására elodázhatlan szükséges állami végrehajtói állás rendszeresítése.

Szinte úgy látszik, hogy ismét az államkincstár, vagy a község pénztárának megterhelése céloztatik.

Nem és nem, mert valaminthogy a hátraleköt adófizető eddig is fizette a végrehajtási költséget, éppen úgy ezután is fizetni fogja.

S ha minden 20000 lélekszámot kitevő járás területére egy végrehajtó neveztetik ki évi 2000 korona fizetés, 400 korona lakbérilletmény és 400 korona fuvarátalány javadalmazással, ez mindössze 2800 koronát teszen ki.

S ha a járás összes adója csupán 120000 korona lenne is, még azon esetben is könnyen befolya a 2800 korona, mert ha a 120000 koronából 20%-ot a rendes fizetők befizetnének is végrehajtás nélkül — eddig sem fizettek többet, — még mindig 92000 koronát várna végrehajtásra, ezen összeg után az egy szerű és fokozatos végrehajtási költség átlagát számítva, befolya 3155 korona végrehajtási költség — ennél mindig több folyt be — mely összeg az állami adókkal együtt az állampénztárba befizetették, bőven elég volna a végrehajtó javadalmazásának fedezésére.

A hivatását átérző jegyző, ha nem lesz is az adóvégrehajtói teendővel megbízva, a

TÁRCA.

A veszedelmek világából.

Írta: Hoffmann Géza.

Gyors egymásutánban három nagyobb bányakatasztrófa izgatta fel a kedélyeket.

Többnyire úgy szokott lenni, hogy a katasztrófákkal sújtó végzet tömeges munkát végez. Rá jár pl. a vasutakra, a hajókra, a bányákra. Valóságos szezont tart. Hiába védekeznek ellene, hiába feszül meg az illető szakma vezetőségének minden idegszála, ok nélkül az éber felügyelet — a katasztrófa hol itt, hol amott föl be és mindég olyan oldalról, a honét legkevésbé várják. Ha a vasutasokkal dolgozik — agyongyótri őket, ha a bányákhoz költözött, akkor ott pusztít, ott tart rettenésben munkást, munkavezetőt, munkaadó, hatóságot.

Sokszor a legvastagabb tévedések csuszának el, minden baj nélkül, a leghajmeresztőbb próbálkozás is sikerül, mert a Veszély esetleg más felé üzi kegyetlen játékeit, de ha behuzódott valahová, akkor sasszemmel fedez fel minden hajszálnyit eltérést a biztonsági határtól és gyilkol úgy, hogy alig ócsudnak fel az egyikből, már a másikban még nagyobb kegyetlenséget tanusít!

Ilyen soron voltak hosszú ideig a magyar vasutak. Alig telt el nap, hogy kisebb-nagyobb

baesetek, katasztrófák né fordultak volna elő és most soron vannak a magyar bányák.

Nálunk Köpeczen decz. 12-én tett látogatást. Aránylag véve a legbiztosabb helyen dobbantott egyet, mire beszakadt a tetőzet, maga alá temetvén egy derék, józan életű, iparkodó munkást, hét gyermek apját.

Álmélkodva néztük a végzetnek ezen esodálatos szeszélyét! Az a munkás élete hegyvenedik esztendejéig sokkal veszedelmesebb, sokkal kockázatosabb helyeken fordult meg és, vagy kikerülte a katasztrófát, vagy elébe vágott okosan konstruált védekezésnek. Most pedig ott, a hol a halál érte, egész nyugodtan megállott és gondolkozott, várakozott a legvégő pillanatra. Megjött. Egy roppanás és a derék munkás saját fiának szemé láttára tünt el a nagy tömegben szakadó széntömbök alatt. Meghalt jajszo nélkül.

Ki volt az okozója kora halálának? Direkt senkit sem vádolhatunk, indirekt azonban az egész emberi társadalmat. Mindenki, akinek szüksége van arra a fekete ásványdarabra, annak az ásványnak ama csodálatos tulajdonságára, hogy a mikor szerves anyag volt és kimult, halálával örítte meg az életet és a második kimulásával átadja ezt az életet a zakatoló, rohanó gépbe, az izzó kemencékbe.

Ezután következett Resicza. Tizenhárom bányász veszítette életét, majd újból Resicza tíz emberrel és betetőzte Ajka 55 munkás ha-

Resiczán az elemek, a szénben működő titkos erők léptek a küzdő tere. S bármennyire is haladt előre a technika a védekezés tere, a titkos erők leküzdésére, vagy legalább irtózatatos hatásainak mérséklésére még nagyon kevés sikert tud felmutatni, mert mindig orozva tör elő, legtöbnyire olyankor, amikor látszólag teljes biztonság uralkodik.

Igy volt ez Resiczán is. A munkások valótlomása szerint semmi gyanus jelenséget sem észleltek. Ropogást, zúgást nem hallottak, a mely tünetek a gázaramlás előzményei. De nem is dolgoztak olyan telepreszben, amely vetődött, csuszós, tehát gázús ha tudományosi eszközök sem jelezték a gáz tartalom jelenlétét. És mégis ott volt, ott leselkedett, ott várakozott az alkalmas pillanatra a nagymennyiségű gyilkos gáz. Olyan nagymennyiségű, hogy kitörése alkalmával a száradt kőszent finom porrá zuzta és mintegy hatvan vagonra való harmincz-negyven méterre egész tömören benyomta a folyosókba.

A legerősebb cyklon sem vetekedik a föld mélyében rejtőző gázok óriási erejével. Nemcsak ereje félelmetes, de maga a gáz is mérgező hatása; ha nincs elegendő friss légáram, amely azonnál felváltja a megkötött szippantás is halálos hatása.

Az ajkai veszedelmet kapkodás, eszméletlen fosztó félelem, félekjelenlét teljes hiánya okozta és ezért aránylag csekélyebb, lokális okból nagyarányú katasztrófává fejlődött.

Megtudjuk csinálni. Megcsinálták. Meg az adósságot, de hiányzik a műmalom, mert a mostani a műmalomtól, mint Barót Jeruzsálemtől.

Emlékezzünk a régiekre! Nem kell ide műmalom, nincs ehhez anyagi erőnk, nincsen piacunk. Nem tudunk versenyezni Araddal. Az urak beszélnek, mert mindkettőnek malma van, félnek, nem lesz a mit örölni. A másik ur kereskedő, a jövedelmet féli. Többet a három ur nem ment a gyűlésbe. A műmalom meglett szakértő és ellenvélemény nélkül. Látszik is rajta, mert más malomból kivett vízi hajtó szerkezetet állítottak be, mit rövid időn ki-dobnak; gátat építenek nagy költséggel, hogy legyen mit a víz minden megerőltetés nélkül elvigen, egy még költségesebb gátnak adjon helyet. A második gát megépül kellő alapos-sággal. Nagy baj: van gát, de nincs víz. Gőzre kell beállítani. A készpénz elkelt; az adósság megnőtt: a malom nem jár, a birtokosságnak nincs elnöke.

Csak ekkor jó a mostani elnök, ki a szita-gerendáit műszaki vélemény után megjavíttatja, gőzörövel a malmot a használatnak átadja. Megindult és ma is örül. Ez a mostani elnök érdeme, nem az adósságcsinálás. Ha tévedek, az igazságot szívesen veszem.

A 70 ezer korona adósságtól megszabadulni nem olyan könnyű, mint azt megcsinálni. Várni kell. Idővel az is meglesz, de csak akkor, ha mind az elnök mellé állunk, nem a magunk, hanem a köz hasznáért. Mikor tárgyalunk, ne arra ügyeljünk, ki, hanem arra: mit beszél, ne a beszélő személyét tegyük bírálat tárgyává, hanem beszédének tárgyát; ne azt bíráljuk erdő, illetve legelőjogaink kihasználásánál, ki, mivel akarja kihasználni, hanem kinek mennyi joga van. Adjuk meg a legkisebbnek is az őt megillető részét, használja ki azt azzal, mivel megáldá az Isten.

„Verus“ szerint rendszertelen az adósság. Rendszeresé kell azt tenni, 7% helyett 5%-ra változtatni, erre van alapja a baróti birtokosságnak. Kinek van több és jobb közbirtok, mint nekünk. Egy pár év egyakarattal megszabadulunk az adósságoktól. Virágzik a birtokosság, örül a malom. A többi malmok hasznabérlei ezután is, mint eddig, minden ünnepnap d. e. 10—12 óra között — mikor mások mennek a templomba, nagy csengős szekérrel járnak a község között — az áhitatos hívek nem nagy öröme, annál kevesebb hasznára, mert akkor viszi haza, mikor nincs otthon, a ki odaadta.

Boldogunk leszünk, mert az aradi liszt mellett ott lesz a miénk is, örömetünk ha kell kocsiszámra, mint eddig, feltéve, ha lesz mivel.

Az ellenvélemények megszűnnek. Nincs

adósság, nem lesz ellenségeskedés még a gyűléstermekben sem. Leszen egy akol és egy pásztor a békesség jelvényével a kezében.

Debitzky Mihály ur indítványa nagyon életrevaló, de kivihetetlen, mert ha a mostani legeltetési ár mellett sem lehet értékesíteni, hogyan lehetne eladni magasabb árért. A legeltetési ár felemelendő, mert ha ez meg nem történik, miből lesz a fizetés? Oly magasra emelni nem lehet, hogy az adósság kamatának bizonyos hányadára is elég lenne.

Az indítvány elfogadása megszükiti, de ugyanakkor meg is drágítja a legeltetési jogot, ez által sokan elesnének a marhatartástól. Így egészségesebb állapot a mai rendszer, mert kiki úgy értékesíti, a mint neki jól esik. Van ilyen vásár is: egyik ad legelőt, a másik bizonyos időközönként tejet. Egyik sem fizet, mindkettő boldogul. Ez a valódi élet! Ha még a legeltetési díjat emelni fogják, akkor majd ne zúgolódjanak a gazdák, ha a tejet falukról kezdik behordatni azok, a kik Barót község pótadójához a legnagyobb összeggel járulnak, hordozzák azt a terhet, mivel nem tartoznának. Kit terhel az apaállatok tartása?! Nem a község pénztára tartja-e ezeket Baróton??

Nem tartom helyesnek azt a határozatot sem, amelylyel ki lett mondva: az el nem adott részért a birtokosság pénztára meghatározott díjat fizessen, mert ez alkalomadás a henyéségre. Igyekeztek értékesíteni mindenki a maga jogát.

Ugy oldandó meg a dolog, hogy ne csak a sasoknak, de az ökörszemeknek is legyen fészekhely és kellő táplálék.

Ez a megoldás csak úgy lehet, ha a birtokosság szép erdejéből annyit elszakít, a mennyi adósságainak kifizetésére elég. Ennél kevesebbel célt nem ér, mert később ha adósságából megmarad valami, a mostani magasságra nő újra.

Álljunk az elnök mellé egyértelemmel s akkor megszabadulunk az adósságtól, boldog lesz községünk, boldog birtokosságunk, adósság nélkül vígan örül malmunk.

A baróti polgári leányiskola műsoros estélye.

Február 6-án, szombaton este tartatott meg a polgári leányiskola hirdett műsoros estélye.

Egy, a kezdet nehézségeivel küzdő és létjogosultságát — némelyek által — kétségbe-vont iskola tartotta meg első nyilvános estélyét, első szereplését és ezzel az első szerep-

lésével a legfényesebben beigazolta szükségességét, beigazolta életképességét.

Már este 7 órakor kezdett gyülekezni az érdeklődő közönség, s nyolc órára zsufoolásig megtöltötte a Korona szálló nagytermét. Nyolc órakor vette kezdetét a műsor első pontja és minden egyes pontja után hatalmas tapsvihar honorálta a szereplőket elismerésül kifogástalan előadásukért. Ezután az est egyik legérdekesebb pontja, a tárgysorsjáték következett, melynek lefolyása sokszor mosolyra és tapsra derítette a közönséget. (A szerencse szeszélyes istennője úgy látszik, hogy éppen jó kedvében volt, mert sokakat furcsa módon jutalmazott és tréfált meg.) A műsor befejezése után tánc volt és a kedélyes és sikerült mulatságnak csak a reggeli órákban volt vége.

Mint minden mulatságnál, úgy ennél is kétféle sikerről kell beszámolnunk: erkölcsi és anyagi sikerről. Es ez az est, ez a mulatság teljesen sikerült volt úgy erkölcsileg, mint anyagilag. Sikerült volt erkölcsileg, mert műsoros estét soha jobb rendezésben, pontosabban betanítva nem láttunk nem egy iskolától, de még intelligens műkedvelőktől sem. És ezért a rendezésért, ezért a betanításért nagy elismerés illeti ez intézet két derék tanítónőjét: Molnár Ágnes és Gály Emmát. Ővük volt az est sikerének oroszlán része. Dicséret illeti Barót község közönségét, dicséret azért, mert megértette, átértette ez iskola szükségességét és minden kérés, minden felszólítás nélkül önként, jószíval hozta adományait, hozta filléreit e nemes cél oltárára, bebizonyítva azt, hogyha tenni kell — tenni tud!

Köszönet érte mindazoknak, akik adományukkal is előbbre segítettek ez iskola ügyét!

Az anyagi siker beszámolásánál hadd beszéljenek a számok. Az összes bevétel 711.32 korona, kiadás 130 korona; tiszta jövedelem 581.32 korona.

Szép eredmény, méltó az est erkölcsi sikeréhez — de még értékesebb, még szebbé teszi az, hogy minden egyes fillérje önként, jó szívből, jó szívvélel adatott.

G-r.

A borviz kartel.

Nyissuk meg forrásainkat!

Székelyföldi laptársaink majdnem kivétel nélkül visszhangjai voltak annak a jankiáltásnak, mely a fogyasztó közönség sorai közül hangzott el, mikor hirt szerzett a mindennapi szükségletet jelentő gyógyborvizek és ásványvizek drágulásáról.

A bánya kritikus helyzetét tehát egy derék, bátor lelkű székely munkás — Hajdu Sándor — nem kevésbé okos, edzett lelkű társával megfordította. Az expedíció halálos elszántságot igényelt és amint láttuk, nem is volt sima lefolyása. Talán más nemzetiségbeli ez nem sikerült volna, de más nemzetiségbeli nem is vállalkozik erre.

Emeli ennek az értékét az, hogy e vakmerő kísérlet a bányavezetőségnek tudomása nélkül, tisztán a munkások önkéntes elhatározásából, meglepetésszerűen történt.

Nagyra is becsülöm én a székely munkást! Fáj is a lelkemnek nagyon, hogy ezt a derék, okos, bátor lelkű, találékony népet egyre jobban nyeli el az — Amerika. Fogy, egyre fogy . . .

Ami szabadelvű és nemzeti kormányaink meg kicsinyes körben szövik a politika intrikáit s ha néha-néha egy bátortalan hang a Székelyföld felkarolását, a székely nép itthoni felsegítését javasolja, olyankor a nagyhatalmu urak diplomatikus mosolylyal az állam nehéz pénzügyi helyzetére utalnak, mely nem engedi a nagyobb segítő akciót. De a melyre semmi ok sincs — szerintök — mert „minden tulzott színekben kerül a forgalomba, a mi a Székelyföldről beszél”.

Am legyen! Ezt az egyet azonban higgyék el kegyelmes Uraim, hogy így volt és hogy tulzás nélkül dicsérem a székely munkás nagy lelki erejét, becsületes gondolkodását, szeretetét ahhoz az intézményhez, amely az otthonában segítje boldogulásának.

badba, hanem a ki jobban haladhatott, az járt elől. Ekkor az egyik munkás teljesen elvesztette az öntudatát és elesett, az utána menő felkapta és egy ideig vonszolta. Amikor azonban az ő ereje is fogytán volt, a bajtársi önfeláldozó készség még mindég nem hagyta el, de ekkor is leküzdötte a menekülésre készítő életösztönét és előbb gondoskodott a társáról, akit ha sorsára hagyta, feltétlenül elpusztulna.

Es itt érvényesül a székely munkás találékony-sága, nagy megfigyelő képessége, éles esze és gyönyörű lélekjelenléte.

Befekteti az alélt embert a vízcsatornába olyanformán, hogy a fejét feltámasztotta valamivel magasabbra a víz színénél. A katasztrófa helyét kitűnő memoriája segítségével emlékezetébe vési és csak ezután lát a saját élete megmentéséhez . . . szédülő fejjel, feszülő tüdővel, de nem halálos félelemmel igyekezik a többiek után . . . a szabadba.

A bátor csapat egynek kivételével tehát megmenekült.

A mikor a friss levegőn magukhoz tértek és még néhány társsal megerősödtek, újból neki vágta a veszedelemnek, hogy a visszahagyott társukat is kimentésék.

Meg is találták őt azon módon, amint hátramaradt. Három teljes óráig feküdt így s amikor kihozták, élet alig volt benne, de megmentették!

Nagyszerű logikával dolgozott ez az egyszerű munkás. Megkereste az élet legminimálisabb feltételeit. A hideg víz magában véve üdítő, izgató, idegekre ható segítség és a mi-

kor az alélt fejét annyira kiemeli, hogy a vízbe-fulástól mentesítse, már akkor *érettégi bizonyítvány nélkül is* gondol a víz sodró erejére, amely felett a levegő is mozgásban van, tehát a szénsav sem bír annyira felgyülemelni, hogy halált okozó legyen. Itt tehát megvolt az élet legminimálisabb feltétele, amelyet a halálos veszedelem pillanataiban is felismert.

Harmadnapra azután a megmentett munkás jelentkezett, hogy az ötven méter mély aknába egy erős kötélben lebozsátkozok a kemencéhez és tüzet gyujt. Lebeszélni nem lehetett, bántotta az, hogy a hat közül ő volt a leggyengébb, őt kimenteni kellett s ezt a gyengeséget elviselni nem bírta.

Miután nem tágitott, bele kellett nyugodnunk elhatározásába és kellő elővigyázat mellett le is szállott. Idegizgató látvány volt, amikor eltűnt, amikor elnyelte az akna sötétsége. Husz percig nem adott magáról életjelet. Husz perc reánk nézve örökkévalóság volt . . . Ekkor csörren a lánca, jelezve, hogy fel akar jutni.

Végre! És talán nagyobb örömmel fogadtuk most, amikor másodszor is szerencsésen kikerült a halál torkából, mint az első ízben, amikor már a másik életből visszaerőszakoltuk.

A vállalkozás teljes sikerrel járt. A füst, a mely az első kísérletnél a begyújtáskor a folyosók fele vette útját, most is így cselekedett. Az akna szabad maradt jó hosszú ideig. Volt tehát elég ideje munkásunknak arra, hogy a kemencét fával jól megtöltse és a tüzet is fel-

Az egész manőver a legrafináltabb taktikával volt kieszelve.

Télviz idején emelték fel a borvizek árát, amikor a fogyasztás a minimumon áll, hogy a közönség nagyobb átlaga tudomással se bírjon a merényléről.

Télviz idején és akkor, amikor a karácsonyi és ujévi szükséglet kiapasztotta a rakartárt s amikor a borvizek szállítása vasuton lehetetlen.

Majd amikor a fagy annyira felenged, hogy a borvizszállítás újra kezdetét veszi, amikor a szükséglet is fokozódni fog: akkor ébred öntudatra a nagyközönség.

Nem az a közönség, a mely nagyobb árért is beszerzi szükségletét, mert módjában áll, hanem az a nagyközönség, a mely a nyári tömegfogyasztók átlagát teszi ki.

Vannak sajtóorganumok, amelyek agyon hallgatták a borvizspekuláció manőverét s bár kevés számmal, sajnos, vannak olyanok is, amelyek még nyakatekert okoskodással, mintha valami borvizügynöktől nyertek volna felvilágosítást, megpróbálkoznak a kartel védelmezésében szerezni babérokat.

A 100—150 és 200 percentes áremelkedést azzal igyekeznek kimagyarázni, hogy a kartel nagy árakat fizet a forrás-tulajdonosnak!

Ha forrás-tulajdonosok és bérleti díjak magasabb árakat érnek is el, ez még mindig csak annak igaz voltát erősíti meg, hogy a közönség, a nagy fogyasztó közönség: tehát nem 10, nem 20, hanem ezer, 1000000, sőt milliók kénytelenek megfizetni a túlfizetést s amellet a kartelisták nem mindennapi hasznát.

Tehát hol van itt a gazdasági ok, amely a nagyközönség, de különösen a szenvedő emberiség újabb megsarcolását indokolta tenné?

A külföldi ásványvizet akarják kiszorítani?

Hát fogyaszt valaki a Székelyföldön, fogyaszt valaki Erdélyben külföldi ásványvizet, (hacsak nem az örült nagyzás hóhortja miatt); hát volna külföldi ásványviz fogyasztás egész Magyarországon, ha egyes forrásvállalatok a fogyasztó közönség érdekeit is szívükön viselték volna.

Ha a gyógyborvizek tisztasága, kezelése, ára nem hagyott volna kívánni valót hátra, akkor ma csak hazugság volna a külföldi ásványviz fogyasztás.

A borszéki borvizet ma kételkedéssel és várakozó reménykedéssel bontja fel a fogyasztó, mert a petroleumtól a különféle orvosságokig mindenféle iz, szag és szín észlelhető volt az elmúlt években s észlelhető még napjainkban is a természet csodáján, a világ büszkeségén, a Székelyföld gyöngyén: a borszéki borvizen! S még nem is olyan régen volt a híres Saluator-vizzel a hirhedt szédelgés.

Ezekkel szemben elismerés és dicséret illeti azokat a forrásvállalatokat, amelyek abban a körben, a melyben a közönséget ellátták tisztasággal és méltányossággal tündököltek. (Matild, Glória, Borhegyi, ujabban a Kászoni, Előpataki.)

Tehát amint cikkünk elején leszögeztük, a csendben szervezett támadásra, melyet ma csak még a szűkebb közönség ismer, a nagyfogyasztó közönség fogja megadni a méltó feleletet.

Az lesz az ébredés!

Most pedig egy egyszerű székely község ajánlatára térünk ki; Csikmadaras község képviselőtestülete nemes felbuzdulásában kimondta, hogy borvizeit ingyen bocsátja a fogyasztó közönség rendelkezésére.

Vármegyénkben, a Székelyföldön, sőt egész Erdélyben annyi felnyitatlan, forgalomba hozatalt nélkülöző, vigan csörgedező, csak páztorok felüdtetésére szolgáló, bőséggel megáldott gyógyborviz áll rendelkezésünkre, — hogy ha csak felét is forgalomba hozzuk, hogy ha csak a javát bocsássuk az agyon uzsorázott közönség rendelkezésére, már is áldás fakad működésünk nyomán.

Nyissuk fel azokat a forrásokat, amelyek még parlagon hevernek s a legnyomasztóbb kartel ellen kössön kartelt maga a mindeneket mozgató nagy fogyasztó közönség.

HIREK.

— **Háromszékvármegyei államépítészeti hivatal vezetője.** A kereskedelmi miniszter az államépítészeti hivatal vezetésével Vajna Lajos főmérnököt véglegesen megbízta.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter miklósvári Gyenge József kultuszminiszteri számellenőrt számvizsgálóvá nevezte ki.

— **Közigazgatási bizottsági gyűlés.** Háromszékvármegye közigazgatási bizottsága Király Aladár alispán elnöklete alatt tartotta meg február havi ülését. A szakreferensek rendes havi jelentéseit tudomásul véve nagyobb eszmecsere indult meg a tanfelügyelő beszámolójánál, amelyhez dr. Ferenczy Géza orsz. gyűl. képviselő szólott legelsőbb. Kérdést intézve az iránt: mi az oka annak, hogy a tanügyi férfiak egymás között, vagy gondnoksaikkal oly sok helyen igen csunya ellentétben állanak, ami mindenesetre a tanügy nagy hátrányára szolgál kéri a tanfelügyelőt, hogy erős kézzel akadályozza meg ezeket a szomorú állapotokat. A második kérdése a keresztvári oláh pap hirhedt esetére vonatkozott, aki tudvalevőleg a szülők kivására és a törvény határozott utasítására sem volt hajlandó a vallástani magyartul eszközölni. A tanfelügyelő az elsőre nézve kijelentette, hogy a türhetlen állapotok csakugyan a tanügy hátrányára szolgálnak és minden esetben a fegyelmi eljárást meg is indította; a másodikra nézve szomoruan konstatálja a valóságot. Az ügyet a miniszterhez felterjesztette még Elekes főispán ur utján. A tényállás az, hogy az oláh papok egyházi főhatósága a vallás magyarnyelvű tanításától papjaikat a legszigorubbant eltiltotta és bár a vármegyében lévő gör. kei. lelkészeink eléggé jóindulatúak — ezen szigorú utasítás következtében inkább a hitoktatói díjat ejtik el. *Szacsavay* indítványára kimondta a bizottság, hogy a jövő közigazgatási bizottsági ülésen tárgyalni fogja azt a feliratot, amelyet a kormányhoz ezen türhetlen ügyekben felterjeszt a vármegye. Az alispáni felévi jelentés megemlékezett a gazdasági helyzetről, amely vármegyészerte súlyos s különösen vetőmagban nagy a hiány, amire nézve a Földmívelésügyi miniszter figyelmét felhívja; továbbá közutaknál javasolja a kézdívásárhelyi, kovásznai, sepsiszentgyörgyi törv. hatósági utaknak az államosítását, hogy a községi utakat, amelyek igen rossz állapotban vannak vármegyei kezelésbe vesesse. A telefon hálózat kiépítését ujjalag kérérelmezi, valamint a kézdívásárhelyi fogház ujjraépítését. Az 1907. évi népoktatási törvény életbelépésének hatásáról megemlékezve felterjesztést intéz a miniszterhez, hogy a tanfelügyelők jurisdikcióval ruháztassanak fel, mert e nélkül a nagyáldozattal alkotott törvény ereje illusoriussá válik.

— **Pénzüntézetek.** Az 1908. év közgazdasági okmányai készülnek és nyilvánosságra kerülnek. Az esztendő képe összes

betegségeiben, előnyeiben, csapásaiban és nyereségi tételeiben kidomborodik. Látjuk, miben gyarapodtunk, miben gyöngültünk, melyik üzletága a kereseti forrásoknak buzogott erőteljesebben s melyik pangott. A közgazdasági élet fokmérője a pénzüntet, ez a szív-működése az üzleti életnek, amelyből az ipari tevékenység vérkeringése indul utjára s a melybe a mezőgazdaság is beszállítja a maga feleségeit, a föld termésének pénzzé tett értékei által. Vidékünkön működő pénzüntézetek közül a két legregibbnek az üzleti jelentése fekszik előttünk. A *Baróti Takarékpénztár* megelégedéssel terjeszti elő a beszámolóját. Viszszatekint a pénzüntet alakulására, hullámzására és megemlékezik arról az elemi csapásról, mely vidékünket a mult évben viharral és jégesővel érte, „megsemmisítve a gazdaközönségnek a szépen mutatkozó termés eredmény iránt táplált reményét.” E miatt és a takarmányhiány, meg a marhaarak nagymérvű esése miatt a törlesztések teljesítésében érezhető volt a hatás. Örvendetesen említi, hogy a hazai nagy pénzüntézetek kartellbe lépése meghiúsult, az érdekekben megtámadott vidéki pénzüntézetek ellenállása következtében. A végrehajtási törvényről a következő nagyon okoa felfogással él: „Intézetünk igazgatósága, bizva adósaí becsületes törekvésében, az 1881. évi LX. t.-c. igénybevehetését nem tartotta fenn. Reményli, adósaí nagyrésze az erkölcsi törvénynek hódol s nem a §-nak. A betétállomány 103910 K 99 fillérrel emelkedett. A bizalom szilárdulását látja ebben. Tiszta nyeresége 30550 K 26 f, amelyből osztalékra 14000 K (szelvényenként 14 K) van fentartva, jótékony célra 1000 koronát juttatott. Közgyűlés február 18-án d. e. 10 órakor lesz. — Az *Erdővidéki Takarékpénztár* is híven szolgálta e vidék közgazdasági, ipari és kereskedelmi jól felfogott érdekeit. Tiszta nyeresége 20101 K 14 f. Jótékony célra 439 K 07 fillért szánt. A pénzüntézetek tehát nagyon szép eredményel dolgoztak, amit azonban csak részleges örömmel konstatálunk, mert ezekkel szemben az ipari vállalatok és a gazdaság deficitet évet zárnak. Ott tehát, ahonnét a megélhetési alap erőforrásait nyeri, ott pangás, visszaesés képe mutatkozik, amelylyel szemben a bankok ragyogó osztalék kirakata a nyomorúságot, az üzleti pangást, a folytonosan emelkedő leszegényedést nem takarja el és nem is kápráztat el.

— **Erdővidéki bányaalakalmazottak álarcos táncestélye.** Felkérteztünk a következők közlésére: A szombati (február 13-iki) álarcos táncmulatság alkalmára a rendezőség gondoskodott, hogy a vidékről érkező vendégek fogatai a községben megfelelő elhelyezést találjanak. Elhatározott továbbá, hogy szavazó lapok leadásával a legsikerültebb női jelmez csinos emléktárggyal díjaztatni fog. A férfi jelmezek közül díjat fog nyerni az, amelyre a legkevesebb szavazat esett. A táncmulatság jövedelme pedig eltérőleg a meghívóban jelzett céltól — a *resicsai és ajkai szerencsétlenek családtagjainak felségélyezésére fordítatik*. A rendezőség perselyt is állít fel az adakozásra, miután nem akarja a közönséget tombolajegyek vagy egyéb molesztáló gyűjtésekkel mulatságában feszélyezni. Tekintettel a nagyon is humanus és országosan felkarolt segélyakcióra, a mulatság sikere érdekében a bányász rendezőség a legnagyobb gondossággal szervezkedett.

— **Cselédjutalmazás.** A budapesti „Székely Egyesület” Dregus István mezőgazdasági cselédet, a ki Dánér Ferenc baróti földbirtokosnál 22 évet és Erdő Mihály gazdasági cselédet, ki Zathureczky József nagyjait birtokosnál 7 évet szolgált, egyenként dicséző oklevéllel és 40—40 korona pénzüntalommal tüntette ki. A jó cseléd jutalmát fizetésen kívül is megkapja, ha a gazda tanácsait megfogadva, szorgalmas és jó magaviseletével magát érdemesíti.

— **Megsemmisített tanítói választás.** A felsőcsernatoni államilag segített községi iskola megüresedett tanítói állására a mult évben Mátyás Eleket választották meg. A választás eredményéről erős hírlapi polemia ke-rekedett, amelyben *Megyasay Mihály* botrá-

nyos visszafélésekről és megvesztegetésekről tett említést. A vármegye tanfelügyelője a választás eredményét a közigazgatási bizottságnak bejelentve, előterjesztette, hogy ezen választási visszafélések kiderítésére vizsgálat indíttassék. A közigazgatási bizottság a vizsgálatot elrendelte, amelynek eredménye meglepő tényeket derített ki. Kintunt, hogy egy-egy szávozatt 100 koronával vásároltatott meg. Itatás, etetés szabadon folyt és az iskolaszék tagjai „ki ad többet” jelszóra szavaztak. A közigazgatási bizottság ezt a választást e hó 9-iki ülésében megsemmisítette és kimondotta, hogy a vizsgálati iratokat átteszi a kir. ügyészséghez a büntető eljárás megindítása végett. Mindenesetre szükséges, hogy ez a lelketlen korrupció példás büntetést vonjon maga után s ékulasul szolgáljon mindazoknak, akik polgári jogukat áruba bocsátják.

Sorshuzás. Az 1888. évben született első krosztályba tartozó ifjak sorshuzása f. hó 6-án volt a miklósvári járási főszolgabíró hatáskörében. A sorozás pedig március 22., 23. és 24-én lesz.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. A báróti polgári leányiskola február hó 6-án tartott műsoros estélyén felülfizettek: Debítky Mihály, dr. Ferenczy Géza és Hoffmann Géza 20—20 K, Brandstädter Sándor és Incze Gyula kereskedő 10—10 K, dr. Incze Gyula és dr. Tibald Miklós 8—8 K, Incze Ferenc jegyző, Gergely István és X. Y. 6—6 K, Máthé István, Gáspár János, Bardocz, Zárug Lukács és Zathureczky Kálmán Nagyajta 5—5 K, Dánér Ferenc 480 K, ifj. Lőrinc Mózés, Kiss Győző, id. Vinkler Andrásné és Zangár Mihály 3—3 K, Bardocz Samu 260 K, ifj. Incze Gábor, id. Bedő József, Jancsó Mihály, Gáspár Jenő, Götz Béla, Nagy Lajos, Kovács Balázs, Kovács József Köpecz, Nagy Borbáth Vilmos Nagybaczon, Daniel Ferenc, Daniel Károly, Papp Géza, Bíró Andor, Keserü Gizella, Nagy Dénes Köpecz, Oer János Köpecz, Kuthavý Frigyes Köpecz, Szarka Elekne, Debítky Mihályne, Fekete Lajos Budapest, Kónya Elekne, Köpe Vilmosné, Mörk-Lajos özv. Nagy Ezsaiásné, Papp Jenő, Tóth András Köpecz, Kádár Mihály, Gáspár Antal, Lauffer Zsigmond, Varga Dénes F. Rákos 2—2 K, Pfitör István 160 K, Tunyogi Andrásné, özv. Benedek Lajosné, Hédervary Benedek Annuska, Pichler Gyuláné, Valovits István, Bardocz Árpádné Nagybaczon, Szőcs Mihály Nagybaczon, Baló Domokos, Rudolf Gyula, Borbáth Ferenc, Lengyel Gyula, Pichler József, Greising János, Szabó David, Fried Manó, Springer Mózés, Sass Ignác és Schwartz Bernát 1—1 K, Zelch Jánosné 80 f, Bodosi Antalné, Balázs Ferencné 60—60 f, Szabó Géza 40 f. Összesen 235 K 40 f. Fogadják a nemesszivü adakozók a jótékony cél érdekében tett felülfizetésükért az iskola legőszintebb köszönetét. G—r.

Házasság. Ényi Dömötör Odón m. kir. folyam és tengerhajózási r. t. hajóskapitánya február 6-án tartotta esküvőjét Lantzky Piroskával, özv. Lantzky Sándorne leányával Szentkeresztbányán.

Uj postaügynökségek. Kisbaczon és Magyarhermány községekben a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett postaügynökségek f. évi február 1-én megnyitak.

Bezárt gimnázium. A sepsiszentgyörgyi ref. főgimnáziumot 3 hétre bezártak, mert több vörheny megbetegedés történt. E miatt a diák-bált is elhalasztották márc. 6-ra.

A köpeczi földmívelő gazdaközönség f. hó 6-án rendezett tanmulatsága, mint a hogy az alábbi elszámolás is mutatja, teljes sikerrel járt. Összes bevétel 125 K, kiadás 89. K 65 f, marad a ref. egyház toronyóra-alap részére 35 K 35 f. Felülfizettek: Erzsébetvárosi Benke József óras 2 K 50 f, Hoffmann Géza, Nagy Lajos szántó, Zöldi János mozdonyvezető 2—2 K, ifj. Boer Emánuel, Sebestyén Dénes, Balázs Ignác lelkész, Benkó Lajos, András, Lakatos Károly, Kuthavý Frigyes, Bagotai Dénes, Csinta István, Nagy Dénes, Oer István, Recsenyedi Sándor 1—1 K, Kernvász József 50 f, Sebestyén David, Csinta József, Lakatos Ferenc, Sebestyén József, Tüzes András 10—40 f, Albori István, Zalya István 30—30 f, Sebestyén Andras 20 f, Ker-tész Mihály 18 f.

Sz. 180—909.

Pályázati hirdmény.

Előpatak községben megüresedett szülésznői állásra. Pályázati határidő 1909. évi február hó 24.

Javadalmazás: A községi pénztárból 200 korona évi fizetés. A felektől minden szülesi eseténél, ahol közreműködött 4 korona. Szegényeket díjtalan köteles kezelni.

Választás 1909. február hó 25-én. Előpatak, 1909. február 9-én.

Remenyik Mátyás, Kőrjegyző. **Karacsony János,** k. bíró.

10—909.

Tölgy és bükkfaeladási hirdmény.

A felsőrákosi volt urbéres közbirto-kosság Felsőrákos község határában Agostonfalva vasuti állomás közelében — fekvő erdejében 69711—908. sz. F. M.

rendelet és 2471—908. sz. közíg. erd. bizottsági végzéssel engedélyezett s kijelölt rendkívüli fahasználatot, amely előzetes becslés szerint mintegy 1140 m³ tölgyrönköt, 956 m³ tölgyépületfát, 6933 m³ bükkmüfát, 2920 m³ bükképületi és eszközfát, 20543 m³ bükküzifát és 1829 m³ tölgyüzifát teszen ki, f. évi március hó 22-én delelőtt 10 órakor Felsőrákoson a község házánál szabályszerű írás-beli zárt ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen kikiáltási áron felül a legtöbbet ígérőnek — tövön az erdőben — eladja.

Kikiáltási ár: 87938 korona. Bánatpénz: 10%.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulirotnál megtekinthetők.

Felsőrákos, 1909. február hó 8-án.

Szekely Mózés, urb. bírt. elnök.

UJ CIPÉSZÜZLET!

Van szerenesém Nagyajta és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy

— Nagyajtán, a Nagy-utcában —

UJ CIPÉSZÜZLETET

nyitottam, illetve a **Rabocska József-féle üzletet** mint annak utóda átvettem és magam vezetem tovább. — Ugy Budapesteu, mint a vidék nagyobb városainak elsőrendü üzleteiben szerzettem tapasztalataimat, legutóbb pedig a nagyszabéni államilag segélyezett cipészipari szakiskolát végeztem jó sikerrel.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy modern szabásu, szép kivitelü

cipőket és csizmákat

a legjutányosabb árban, gyorsan és pontosan elkészítsek s ez által b. megrendelőim teljes meglegedését kiérdemeljem.

A n. é. közönség szives pártfogást kéri tisztelettel:

Rabocska József utóda Rabocska Gábor.

Kész munkák!

A világ legjobb cseplőkészletei. Teljes jótállás kitünő cseplésért.

112 díjjal kitüntette!

A világ legegyszerűbb és legtökéletesebb

MOTOR-

cseplőkészleteit,

valamint a legtökéletesebb **benzin-, petrolin- és asványolaj-motorokat** ajánlja teljes jótállás mellett, a legjutányosabb árban,

3—4 évi részletfizetéssel!

KALLAY MOTORTELEP BUDAPEST,

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 43. sz. a

Csak ezen telepen szerezhethők be a világhírü, szabad szemmel látható befecskendő készítmények, gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb

benzin-, petrolin-, asványolaj-motorok

és millanyos gyújtásu **BENZINLOKOMOKBIL, CSEPLŐKÉSZLETEK,** legelőbb az a legalkalmasabb

Nagy munkateljesítés, Olcsó árak. Legesekegyebb napi kifizetés

Aki elismert kitünő szerkezetü, olcsó motort akar venni, az forduljon bizalommal a szakértő céghez.

KALLAY Motortelep, Budapest, Nagymező-ú. 43.

* * * Motoraink terjesztése érdekében használt gézgepek cserébe vétetnek. * * *

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olesó áron a

PORTLAND-CEMENT-GYÁR

BRASSÓBAN.

Baróthon kapható: Ineze Gyula és Daniel Ferencz urak kereskedéseiben.

Manhold Kálmán, Kula

Bácsmegyének a Telecska magaslátán fekvő Raab György-féle Jolánföldi szőlőültetvény és kertészeti bérletén tavaszi szállításra

KAPHATÓ:

1. Szokvány minőségű, minden alanyon faj tisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket küldök.
3. Alma, körte, barack és kajszinfák 1, 2, 3. éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.
4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya: Maclura Aurentiaca élősövény, a melynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított ártban.

Szíves megkeresést kér.

Manhold Kálmán, nagybérnök.

Cipészüzlet-megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy

Nagyajtán CIPÉSZÜZLETET nyitottunk.

Budapesti elsőrendű üzletekben szerzett ismereteinket külföldi tanulmányainkkal is gyarapítottuk s a cipész-iparban annyi gyakorlottságunk van, hogy mindenoldalu igényeknek meg tudunk felelni.

Készítünk férfi-, női- és gyermekecipőket, egyszerűt és különlegeset.

A t. cipésmester urak figyelmét felhívjuk arra is, hogy a saját vagy a hozzánk küldött anyagból cipőfelsőrészeket legszolidabb ár mellett készítünk.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölünk.

A n.é. közönség b. pártfogását kérve, maradjunk hazafias tisztelettel

Benedek Testvérek cipésmester, Nagyajta.

Nagy raktár sírkövekben és butor-márvány lapokban.

Felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét a legtokeletesebben berendezett márvány, gránit, syenit, labrador és porphyrt kemény kőzetű

síremlék-műhelyemre

és raktáromra, melyben állandóan több mint 200 darab síremlék áll a közönség rendelkezésére.

Gyártmányaimhoz kizárólag elsőrendű hazai és külföldi anyagot használok.

Készítek mindenféle butormárvány-cikkeket, u. m. asztal-, mosdószekrény- és éjjeliszekrény-lapokat stb.

Főtörekvésem, hogy igen tisztelt vevőimnek legmesszebb menő igényeit is pontos és gyors kiszolgálás, valamint a legmérsékeltőbb árak mellett kielégíthessem. — Ügynökök mellőzésével kérem egész bizalommal hozzám fordulni szíveskedjék.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

NAGY JÓZSEF, kőfaragó-mester.

Brassóban, a közúti vasut elágazása mellett.

Szőlőoltványok.

Fajtisza Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dűsgyökerzetű oltványokat teljes felelősség mellett szállítok a következő fajokban:

Bortfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes Kadarka, Turmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézesfehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjó, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 darab sima zöldoltvány	80 K.
1000 " gyökeres I. osztály, 2 éves	180 "
1000 " II. osztály	140 "
1000 sima Ripária-Portális I. osztály	16 "
1000 " II. osztály	9 "
1000 gyökeres I. osztály	30 "
1000 " II. osztály	18 "
1000 fásoltvány I. osztály	200 "
1000 " II. osztály	140 "

Tavaszi szállításra is elfogadok most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét béküldéhi szíveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel Sárkány József

Gyöngyös, (Hevesm.)

POLLITZER-féle

sérvambulatórium

nyilvános orvosi rendelő intézet

sérvbajosok, ferdennőttek és amputáltak részére.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8. sz.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelező.

Orvosi ellenőrzés. Egyéni, speciális kezelés. Olesó árak!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 K.-tól fölfelé.

Vidéki rendelések az intézet szakorvosa által felkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

HYGIENIKUS CZIKKEK a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva. Felülről megbízhatók. Tuzsátja 2-16 Kor.

Ugyanott most jelent meg: "Az ember egészsége" című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt horitékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Reumatizmus és vérgyógyítás.

ANTIREUMATIKUS, A VÉRTE!

Egy vértisztító kúra minden ember részére — legyen akár egészséges, akár beteg — a szűkegesség parancsa. Egy ilyen kitünő és messze földön hírnevesnek elismert vértisztító szer az

antireumatikus vértisztító-tea,

Gründmann barinai gyógyszerész készítménye.

Mint házi szer a testnedvek romlása, különböző sűrű, bőrkütegek, REUMATIZMUS, hólyag- és vesebajok, valamint a fejbe való vértörlások ellen ajánlatik teljesen s ezért egy családban sem volna szabad hiányoznia.

Ezen tea csak a fenti cég, Gründmann gyógyszerháza által, Berlin, SW., Friedrichstrasse 207, kapható.

Eredeti csomagok a 1, 2 és 4 Kor. ártban, Ausztria-Magyarországra vámmentes szétküldéssel.

Próbaküldemény és képes ismertető-füzet ingyen.

Nagy József könyvnyomdája

papir, író és rajzszerkereskedése,
az „Erdővidéki Hirlap“ kiadóhivatala
Baróton, (Háromszékmegye.)

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Baróton, a Kossuth-u. levő addig Erdővidéki Takarékpénztár tulajdonat képező, Rozsondai János nevén álló

könyvnyomdát

a múlt év márciusában átvettem, s azt azóta a saját nevem alatt vezetem.

Készítek minden a nyomdai szakba vágó munkákat, u. m.: községi, takarékpénztári táblázatok, esküvői és báli meghívók a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, üzleti levélpapírok és borítékok, eljegyzési és névjegykártyák, gyászlapok, falragaszok stb. stb. a legjutányosabb árban és legdiszesebb kivitelben nálam szerezhetők be.

Kaphatók különféle községi nyomtatványok, kötelezvények, adásvevési szerződések, jegyzőkönyvek, árverési hirdetések, záloglási és becslési jegyzőkönyvek, községi bizonyítványok stb. stb. a legjutányosabb árban.

Az „Erdővidéki Hirlap“ kiadóhivatala.

Előfizetési árak: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Ugyanott egy ügyes fiu nyomdász tanulónak telvétetik.